

Tại sao ngân hàng quốc doanh Vietcombank từ bỏ mảng dịch vụ nghìn tỷ?

Nhóm sinh viên – BUH

Bộ 3 ngân hàng thương mại quốc doanh vừa tuyên bố miễn phí toàn bộ phí chuyển tiền online cho mọi khách hàng bắt đầu từ 1/1/2022. Điển hình như Vietcombank – ngân hàng từng kiên định và đi tiên phong trong chính sách thu phí dịch vụ thanh toán lại là ngân hàng quốc doanh đầu tiên thông báo điều này. Liệu đây có phải là xu hướng tất yếu của ngành ngân hàng hay do chỉ thị từ SBV để dành lại thị phần cho các ngân hàng nhà nước. Vietcombank đã thấy được lợi ích gì khi thực hiện chính sách này?

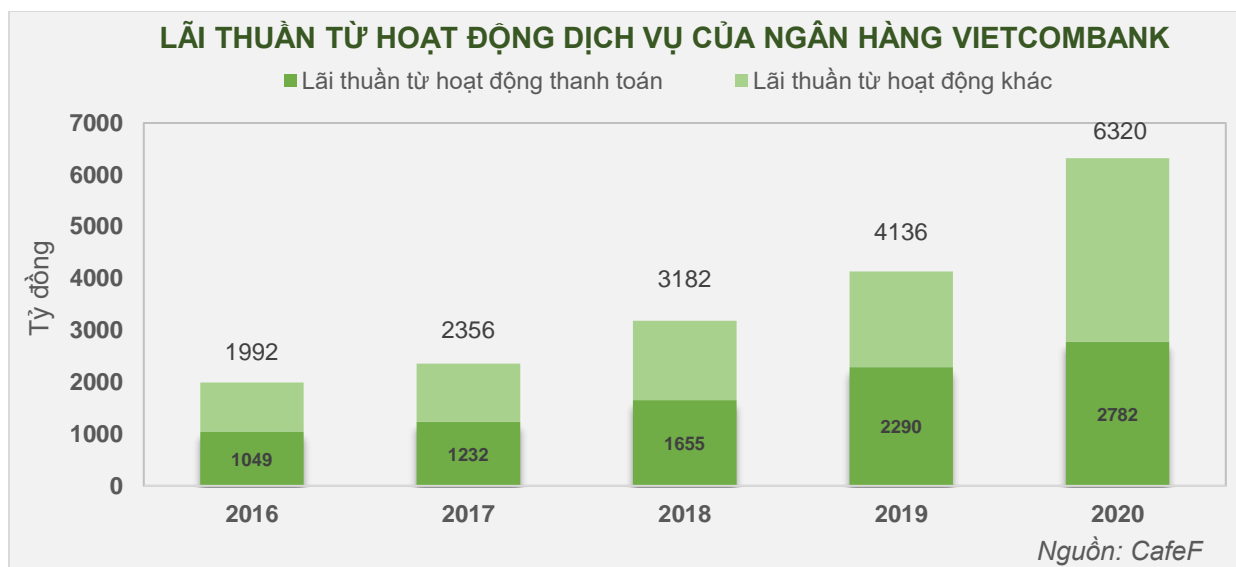

Vietcombank miễn toàn bộ các loại phí chuyển tiền, quản lý và duy trì dịch vụ

Nói về cạnh tranh giữa các ngân hàng hiện nay thì không thể không nhắc đến công cuộc chuyển đổi số và giảm, miễn các loại phí dịch vụ. Trải qua 2 năm bị ảnh hưởng bởi đại dịch COVID-19, các hoạt động “không tiếp xúc” trở nên phổ biến dần, do đó, chuyển đổi số không còn là định hướng, mục tiêu mà là xu hướng tất yếu đòi hỏi các ngân hàng phải “chạy đua marathon”, muốn sống sót và phát triển, các ngân hàng phải có chiến thuật và “sức bền” suốt cuộc đua.

Trong cuộc đua chuyển đổi số, các ngân hàng quốc doanh xuất phát chậm hơn so với khối tư nhân và bị bỏ một khoảng cách khá xa. Nhận thấy được lợi ích to lớn của quá trình chuyển đổi số: Techcombank (TCB), MBBank (MBB) phát triển vượt bậc, TPBank (TPB) từ ngân hàng hoạt động kém nhất hệ thống vươn lên top đầu lợi nhuận trong các năm gần đây; Vietcombank (VCB) bắt đầu nhập cuộc và trải qua nhiều thay đổi đến nay có thể nói nền tảng Digital của VCB đã thu hút được lượng lớn khách hàng sử dụng do có cấu hình thân thiện với người dùng. Kết thúc Quý 1/2021, VCB nằm trong top 3 ngân hàng có tỉ lệ CASA cao nhất hệ thống cùng với khoảng 6 triệu người sử dụng dịch vụ VCB Digibank để giao dịch 24/7.

VCB đã đạt được một vài thành tựu tiêu biểu khi chuyển đổi số nhưng dường như vẫn chưa đủ, nhà băng này quyết định thực hiện chính sách miễn “zero free” mặc dù một loạt các ngân hàng khác đã thực hiện từ nhiều năm trước. Tuy nhiên cũng phải nói rằng VCB không thể đưa ra quyết định miễn phí chuyển khoản online nhanh chóng như các ngân hàng khác vì đây là một trong những nguồn thu quan trọng hàng đầu của ngân hàng. Số liệu báo cáo tài chính từ 2016-2020 cho ta thấy khoản lãi thuần từ hoạt động thanh toán đóng góp đến 45-55% lãi thuần từ hoạt động dịch vụ.

Tuy nhiên, VCB đã chấp nhận từ bỏ mảng hoạt động mang lại nghìn tỷ cho mình. Chúng ta sẽ tìm hiểu lợi ích mà VCB có được để có thể lý giải phần nào nguyên nhân của chính sách này.

Thực trạng doanh thu mảng dịch vụ thanh toán của Vietcombank

Trong giai đoạn 2016 – 2020, khoản thu từ dịch vụ thanh toán (với sự đóng góp chính của các loại phí chuyển khoản) đã tăng hơn 2,2 lần từ mức 2.744 tỷ vào năm 2016 lên 6.155 tỷ đồng trong năm 2020. Đồng thời, nguồn thu này luôn chiếm từ 60 – 70% tổng thu nhập hoạt động dịch vụ của VCB.

Sau khi trừ chi phí, lãi thuần từ hoạt động thanh toán của VCB cũng tăng gấp 2,7 lần, từ mức 1.049 tỷ vào năm 2016 lên 2.782 tỷ vào năm 2020. Con số này tương đương một nửa tổng lãi thuần từ hoạt động dịch vụ mà VCB thu được trong giai đoạn trên.

Báo cáo Tài chính của VCB cho thấy, lợi nhuận trước thuế quý 3/2021 của ngân hàng đạt 5.738 tỷ đồng, tăng 15,2% so với cùng kỳ. Lũy kế 9 tháng đầu năm, lợi nhuận của ngân hàng đạt 19.311 tỷ đồng, tăng 21% so với cùng kỳ năm ngoái với sự tăng trưởng tích cực ở hầu hết các mảng kinh doanh.

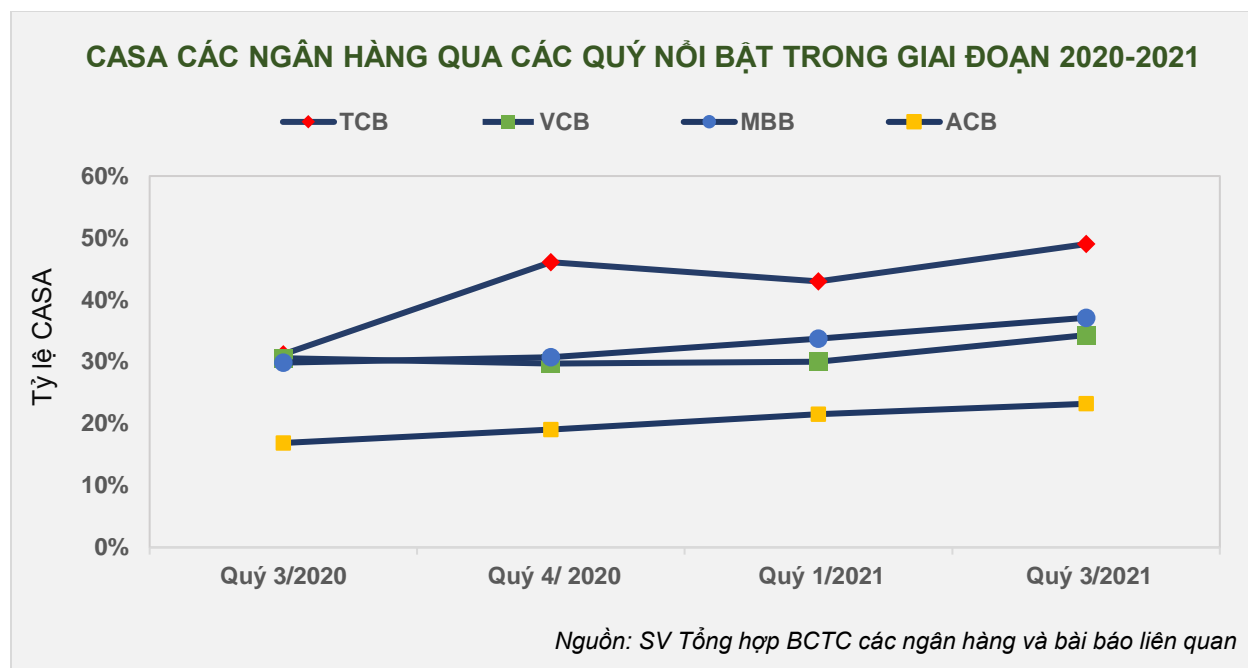
Techcombank công bố lãi trước thuế quý 3 năm nay đạt 5.562 tỷ đồng, tăng 40% so với cùng kỳ năm trước. Lợi nhuận 9 tháng đạt 17.098 tỷ đồng, tăng 60% so với cùng kỳ năm 2020, tương đương 86% kế hoạch cả năm. Tiền gửi của khách hàng đạt 316.376 tỷ đồng, tăng 14%.

Như vậy trong cả quý 3 và 9 tháng, VCB đều giữ vững ngôi vị quán quân về lợi nhuận, không thấp hơn TCB như dự báo.

So sánh tỷ lệ CASA trong hệ thống Ngân hàng của Vietcombank và Techcombank

Từ cuối năm 2020, tỷ lệ CASA giảm rõ hơn hẳn so với TCB và MBB. Thông qua tỷ lệ CASA cho thấy, Ngân hàng Vietcombank đang dần bị đẩy lùi về phía sau so với các Ngân hàng có các ưu đãi phí dịch vụ, đặc biệt là dịch vụ miễn phí chuyển tiền online như TCB, MBB.

Hiện nay, ngân hàng VCB có hơn 20 triệu khách hàng cá nhân, cao hơn rất nhiều so với TCB, và trong đó khoảng 6 triệu khách hàng trong đó đã sử dụng dịch vụ thanh toán. Tuy nhiên, số lượng sử dụng dịch vụ thanh toán qua kênh điện tử của khách hàng cá nhân của TCB lại vượt trội hơn so với VCB. Nguyên nhân bởi, dịch vụ chuyển tiền miễn phí của TCB.

Từ đó thấy được, trong thời đại 4.0 ngay nay, mọi thứ luôn luôn được phát triển và phải phát triển. Nếu cứ không thay đổi, không phát triển thì sẽ bị đẩy thụt lùi. Và đó là lý do VCB phải thay đổi hướng đi, miễn giảm hoàn toàn phí chuyển tiền online để cạnh tranh được cùng với các công ty đi sau như TCB, MBB...

Với chính sách “zero free” sắp được triển khai, VCB và các ngân hàng quốc doanh đã khiến cho cuộc đua CASA trong toàn ngành nóng hơn bao giờ hết. Với tệp dữ liệu khách hàng lớn (chiếm gần 20% dân số) đang sử dụng dịch vụ của VCB; mảng tiền gửi thanh toán của VCB còn rất nhiều dư địa phát triển, chính sách này có thể giúp VCB phát huy hết tiềm năng vốn có và rất có thể tiếp tục dẫn đầu toàn hệ thống ngân hàng trong những năm tới. Đối với các ngân hàng khối tư nhân, việc các ngân hàng quốc doanh tham gia vào mảng chuyển tiền không tốn phí có thể làm mất đi một lượng lớn khách hàng và do đó đòi hỏi các ngân hàng tư nhân tạo nhiều các tiện ích, ưu đãi khác để thu hút khách hàng. Hướng đi mới của các ngân hàng quốc doanh đặc biệt là VCB đã làm cho cuộc chơi toàn ngành thay đổi. Liệu các ngân hàng quốc doanh có thể lấy lại vị thế dẫn đầu, các ngân hàng tư nhân có tiếp tục gây sức ép cạnh tranh lên khối quốc doanh hay không chúng ta cùng chờ xem.